

Beretning nr. 4. Beretning afgivet af Udvalget vedrørende Efterretningstjenesterne den 6. september 2004

Beretning

om

udvalgets virksomhed

Udvalget har i nogle møder drøftet betingelserne for arbejdet i udvalget, bl.a. set i lyset af den offentlige debat, der har fundet sted i foråret 2004, om forskellige forhold i tilknytning til efterretningstjenesternes virksomhed.

Drøftelserne har bl.a. drejet sig om

- 1) tavshedspligt,
- 2) udvalgets reaktionsmuligheder,
- 3) efterretningstjenesternes åbenhed i forhold til offentligheden og
- 4) tjenesternes årlige redegørelse for virksomheden.

Ad 1. Tavshedspligt

Udvalget har drøftet den tavshedspligt, der efter § 5 i lov nr. 378 af 6. juli 1988 om etablering af et udvalg om forsvarets og politiets efterretningstjenester påhviler udvalgets medlemmer og sekretær. I den forbindelse har udvalget noteret sig justitsministerens svar på spørgsmål S 3302 fra Frank Jensen (S). Heraf fremgår det bl.a., at sely om ministre ikke er omfattet af den nævnte lovs § 5, vil ministre være omfattet af straffelovens § 152. Efter denne bestemmelse kan den, som virker i offentlig tjeneste eller hverv, og som uberettiget videregiver eller udnytter fortrolige oplysninger, hvortil den pågældende i den forbindelse har fået kendskab, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder. En oplysning er efter bestemmelsen fortrolig, når den ved lov eller anden gyldig bestemmelse er betegnet som sådan, eller når det i øvrigt er nødvendigt at hemmeligholde den for at varetage væsentlige hensyn til bl.a. offentlige interesser. På denne baggrund konkluderede justitsministeren, at en ministers offentliggørelse af oplysninger om f.eks. medlemmernes tilkendegivelser under møder i

udvalget i almindelighed ville være i strid med tavshedspligten.

Det kan hertil føjes, at det efter udvalgets opfattelse også må være en forudsætning for et tilidsfuldt samarbejde mellem udvalgets medlemmer og de pågældende ministre, at heller ikke ministrene refererer fra disse møder. Det følger allerede af sædvanlig parlamentarisk praksis, at der i almindelighed ikke refereres fra lukkede møder, men det gælder med særlig vægt i Udvalget vedrørende Efterretningstjenesterne, fordi medlemmerne på grund af den særlige bestemmelse om tavshedspligt i lovens § 5 er afskåret fra at tage til genmæle i en eventuel offentlig debat.

Ad 2. Udvalgets reaktionsmuligheder

I forlængelse heraf har det været drøftet, om tavshedspligten skal opfattes som værende absolut, og om tavshedspligten indebærer, at udvalget reelt er afskåret fra at reagere, hvis det finder, at der er forhold, der bør kritiseres.

På baggrund af disse drøftelser er der konstateret enighed mellem regeringen og udvalget om følgende:

For det første må det – under iagttagelse af et selvfølgelig forsigtighedsprincip – være tilladt at referere til oplysninger, der er almindeligt kendt, f.eks. fordi den pågældende minister har orienteret offentligheden om dem. Tavshedspligten knytter sig altså til forhold, der ikke er almindeligt kendt, herunder til detaljer, der ikke er almindeligt kendt, i en sag, der på et mere generelt plan er kendt i offentligheden.

Dernæst åbner loven i § 3 mulighed for, at udvalget enten mundtligt eller skriftligt over for re-